

Bruksela, dnia 15.9.2021 r.
COM(2021) 573 final

ANNEX 3

Ekosystem polityczny nowego europejskiego Bauhausu

ZAŁĄCZNIK

do

**Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu
Społeczno-Ekonomicznego i Komitetu Regionów**

Nowy Europejski Bauhaus: piękno, zrównoważoność, wspólnota

Spis treści

<i>EKOSYSTEM POLITYCZNY NOWEGO EUROPEJSKIEGO BAUHAUSU</i>	2
1. Zielony Ład	3
1.1. Fala renowacji	3
1.2. Pakiet „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.”	3
1.3. Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym	3
1.4. Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń	4
1.5. Strategia UE na rzecz zielonej infrastruktury	4
1.6. Europejska strategia przystosowania się do zmiany klimatu	5
1.7. Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030	5
1.8. Strategia „Od pola do stołu”	5
1.9. Strategia leśna UE	5
1.10. Strategia UE dla sektora włókienniczego	6
1.11. Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności	6
1.12. Unijna strategia dotycząca biogospodarki	6
1.13. Europejski Pakt na rzecz Klimatu	7
1.14. Kompleksowa strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności	7
2. Polityki terytorialne	7
2.1. Polityka spójności	7
2.2. Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE	8
3. Sektor kultury i sektor kreatywny	8
3.1. Nowy europejski program na rzecz kultury	8
3.2. Europejskie ramy działania w zakresie dziedzictwa kulturowego	9
4. Wymiar społeczny	9
4.1. Strategie na rzecz Unii równości	9
4.2. Europejski filar praw socjalnych	10
4.3. Strategia UE na rzecz praw dziecka i europejskiej gwarancji dla dzieci,	10
5. Edukacja i umiejętności	10
5.1. Europejski obszar edukacji	10
5.2. Edukacja na rzecz zrównoważenia środowiskowego	11
5.3. Europejski program na rzecz umiejętności na 2030 r.	11
6. Cyfrowa dekada	11
6.1. Cyfrowy Kompas na 2030 r.	11
6.2. Program „Cyfrowa Europa”	12

6.3.	Akt w sprawie zarządzania danymi.....	12
6.4.	Pakiet dotyczący sztucznej inteligencji	12
7.	Badania naukowe i innowacje	13
7.1.	Program „Horyzont Europa”	13
7.2.	Misje w programie „Horyzont Europa”:	13
8.	Wymiar przemysłowy i przedsiębiorczości	14
8.1.	Nowa europejska strategia przemysłowa	14

EKOSYSTEM POLITYCZNY NOWEGO EUROPEJSKIEGO BAUHAUSU

Celem nowego europejskiego Bauhausu jest połączenie **zrównoważoności, włączenia społecznego i estetyki**, a także innych elementów **jakości doświadczenia**. Ma on zatem charakter przekrojowy i z założenia jest transdyscyplinarny.

Celem nowego europejskiego Bauhausu jest **tworzenie mostów i połączeń** pomiędzy dyscyplinami, miejscami i ludźmi przy zastosowaniu inteligencji i wiedzy zbiorowej, co pozwoli zmierzyć się ze złożonością przyszłych wyzwań. Dzięki **zintegrowanym podejściom** można również zoptymalizować wpływ polityk, wspierając synergie sprzyjające wzajemnemu wzmocnieniu wpływu.

Nowy europejski Bauhaus jest osadzony w bogatym kontekście politycznym UE zapewniającym strategiczne cele i punkty odniesienia w różnych wymiarach, które inicjatywa ta będzie miała na celu zintegrować. Chociaż często nacisk pada na tylko jeden z wymiarów nowego europejskiego Bauhausu, wiele inicjatyw politycznych już przyczynia się do stworzenia warunków umożliwiających jego rozwój. Niniejszy załącznik ma na celu przedstawienie **odpowiednich ram polityki**.

1. Zielony Ład

1.1. Fala renowacji¹

W komunikacie w sprawie fali renowacji COM(2020) 662 przedstawiono cele proponowanej inicjatywy nowy europejski Bauhaus. W ramach fali renowacji określono szereg istotnych zasad dekarbonizacji do 2050 r., takich jak: myślenie w kategoriach cyklu życia i obiegu zamkniętego; obniżenie emisyjności oraz integracja odnawialnych źródeł energii; przystępność cenowa; efektywność energetyczna przede wszystkim; wysokie standardy zdrowotne i środowiskowe; bezpieczeństwo; dostępność; wspólne stawianie czoła wyzwaniom związanym z dwojaką transformacją – ekologiczną i cyfrową; poszanowanie estetyki i jakości architektonicznej. Za kluczowe obszary priorytetowe dla renowacji uznano osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji oraz budynki o najgorszej wydajności w sektorach mieszkaniowym, administracyjnym, edukacyjnym i opieki zdrowotnej.

Plan działania dotyczący fali renowacji obejmuje szereg inicjatyw następczych w różnych obszarach polityki. Wśród nich plan działania na 2050 r. na rzecz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla w całym cyklu życia budynków (zostanie przygotowany w 2023 r.) w ramach fali renowacji będzie stanowił podstawę przyszłej polityki i rozwoju sytuacji rynkowej przez długi okres i na wszystkich poziomach geograficznych – unijnym, krajowym i lokalnym. Podstawę planu będzie stanowiło myślenie w kategoriach cyklu życia produktu i będzie on uwzględniał w szczególności potencjał obiegu zamkniętego w zakresie ogólnego ograniczania emisji dwutlenku węgla, przyczyniając się tym samym do osiągnięcia celów klimatycznych. W planie przedstawiono wizję, która wyznacza kierunek działań dla sektora i organów publicznych.

¹ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

1.2. Pakiet „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.”

Z punktu widzenia nowego europejskiego Bauhausu szczególnie ciekawe są dwa elementy pakietu „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.”: dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej oraz dyrektywa 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Obie wspierają transformację środowiska zbudowanego zgodnie z celami klimatycznymi Unii Europejskiej.

Ponadto nowy europejski Bauhaus przyczyni się do wdrożenia pakietu legislacyjnego „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.” poprzez wniesienie nowych innowacyjnych pomysłów dotyczących zwiększenia efektywności energetycznej w środowisku zbudowanym, zrównoważonej infrastruktury oraz włączenia energii odnawialnej i rozwiązań opartych na zasobach naturalnych do środowiska zbudowanego. Łączy on kwestie związane ze zmianą klimatu i zrównoważonością z jakością naszego codziennego życia.

1.3. Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym²

Drugi plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym przyjęty w 2020 r. ma na celu zwiększenie zasobooszczędności, zmniejszenie śladu konsumpcyjnego oraz ogólnego wpływu na środowisko i klimat. Oprócz szeregu środków legislacyjnych Komisja zaproponowała szereg dobrowolnych instrumentów, w tym zielone zamówienia publiczne, oznakowanie ekologiczne UE i Level(s), aby wspierać zrównoważoną produkcję i konsumpcję zasobów, przyczyniając się tym samym do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. Szczególnie istotne dla nowego europejskiego Bauhausu są zmiany istniejących kryteriów zielonych zamówień publicznych w odniesieniu do zrównoważonego budownictwa, tak aby były one w pełni oparte na koncepcjach obiegu zamkniętego dzięki uwzględnieniu wskaźników Level(s)³. Zakres ten skupia się na typowych budynkach publicznych, takich jak biura, mieszkania socjalne i szkoły, i obejmuje zarówno budynki nowo budowane, jak i remonty już istniejących. Kryteria te obejmują obieg zamknięty, zdrowie i komfort, odporność na zmianę klimatu i koszty całego cyklu eksploatacyjnego, a także będą wspierać publiczne podmioty zamawiające w dążeniu do wspierania bardziej zrównoważonego budownictwa. Działanie to przyczyni się do opracowania narzędzia samooceny nowego europejskiego Bauhausu służącego do pomiaru, w jakim stopniu projekt jest zrównoważony, estetyczny i zapewnia włączenie społeczne. Przedsiębiorstwa i konsumenci mogą wnieść wkład w inicjatywę nowy europejski Bauhaus, kupując produkty i usługi, które spełniają wysokie normy środowiskowe w całym cyklu życia. Kryteria oznakowanie ekologicznego UE są dostępne dla twardych pokryć, drewnopochodnych, korkopochodnych i bambusopochodnych pokryć podłogowych, farb i lakierów, wyrobów włókienniczych, mebli i materacy łóżkowych. W planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym zapowiedziano modernizację ustawodawstwa wspólnotowego o odpadach i powtórzono, że Komisja rozważy ustanowienie celów w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów z budowy i rozbiórki oraz frakcji właściwych dla danego materiału.

1.4. Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń⁴

W Planie działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby określono ambitny cel, jakim jest dążenie do osiągnięcia takiego poziomu emisji zanieczyszczeń, również

² https://ec.europa.eu/environment/pdf/circular-economy/new_circular_economy_action_plan.pdf

³ https://ec.europa.eu/environment/levels_en

⁴ COM(2021)400: https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

wewnątrz, który nie szkodzi zdrowiu ani ekosystemom. Ma to szczególne znaczenie w miejscach zamieszkania. W związku z tym przedstawiono w nim inicjatywy przewodnie służące identyfikacji najważniejszych potrzeb w zakresie zazieleniania i innowacji, a także wykorzystaniu lokalnych cyfrowych bliźniaków w celu zapobiegania zanieczyszczeniu, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz budynków. Z tego względu plan ten przyczyni się do realizacji wymiaru zrównoważoności nowego europejskiego Bauhausu.

1.5. Strategia UE na rzecz zielonej infrastruktury⁵

Strategia na rzecz zielonej infrastruktury na nowo łączy kluczowe obszary naturalne z ośrodkami miejskimi, a także ma na celu przywrócenie i poprawę ich funkcjonalnych ról. Jest to zasadnicza koncepcja planistyczna służąca ochronie kapitału naturalnego i jednocześnie podnosząca jakość życia, a tym samym wnosząca istotny wkład w zrównoważony rozwój, który jest kluczowym elementem inicjatywy nowy europejski Bauhaus.

1.6. Europejska strategia przystosowania się do zmiany klimatu⁶

Nowa strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu ma na celu zwiększenie i przyspieszenie starań UE na rzecz ochrony przyrody, ludzi i źródeł utrzymania przed nieuniknionymi skutkami zmiany klimatu. Przyczyni się zatem do realizacji wymiaru zrównoważoności nowego europejskiego Bauhausu, ułatwiając włączanie kwestii związanych z odpornością na zmianę klimatu do procesów związanych z budową i renowacją budynków i elementów infrastruktury krytycznej. Misja dotycząca przystosowania się do zmiany klimatu określona w programie „Horyzont Europa” stanowi kluczowy wymiar wdrażania strategii. Dostosowane do potrzeb i miejsca reakcje i środki, w których projektowanie, opracowywanie i testowanie silnie angażowani są obywatele, będą jednym z obszarów, w których nowy europejski Bauhaus i polityka przystosowania się do zmiany klimatu mogą się pokrywać.

1.7. Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030⁷

W unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 podkreślono liczne korzyści wynikające z zielonych przestrzeni miejskich, w tym dachów zielonych i ścian zielonych, które stanowią ważny element inicjatywy nowy europejski Bauhaus zarówno z punktu widzenia ich istotnego wkładu w zrównoważoność, jak i aspektu estetycznego. Niedawny lockdown ze względu na pandemię COVID-19 uświadomił wartość zielonych przestrzeni miejskich dla naszego fizycznego dobrostanu i zdrowia psychicznego. Ponadto roślinność przyczyni się do ochłodzenia obszarów miejskich i złagodzenia skutków klęsk żywiołowych. Wdrożenie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 i rozpowszechnienie na szeroką skalę rozwiązań opartych na zasobach przyrody przyczyni się do realizacji nowego europejskiego Bauhausu, ponieważ projektowanie w zgodzie z naturą jest jednym z najbardziej efektywnych, zrównoważonych i zdecydowanie estetycznych sposobów projektowania.

⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/strategy/index_en.htm

⁶ Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, COM(2021) 82 final

⁷ https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_pl

1.8. Strategia „Od pola do stołu”⁸

Strategia „Od pola do stołu” ma na celu stworzenie sprawiedliwych, zdrowych i przyjaznych dla środowiska systemów żywnościowych. Jej celem jest zapewnienie wszystkim dostępu do wystarczającej ilości bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności oraz ograniczenie strat żywności i zapobieganie powstawaniu odpadów. Strategia „od pola do stołu” przyczynia się do realizacji celów nowego europejskiego Bauhausu dotyczących zrównoważonego rozwoju i włączenia społecznego, na przykład poprzez miejskie systemy żywnościowe, ogrody z uprawami jadalnymi i systemy żywnościowe o obiegu zamkniętym.

1.9. Strategia leśna UE⁹

W strategii leśnej UE dąży się do stworzenia większych, zdrowszych i bardziej zróżnicowanych lasów niż obecnie, zwłaszcza w celu składowania i sekwestracji dwutlenku węgla, powstrzymania utraty siedlisk i gatunków oraz realizacji funkcji społeczno-gospodarczych lasów w nadchodzących dziesięcioleciach. Ponadto zgodnie z tą strategią podczas budowania zrównoważonej i neutralnej dla klimatu gospodarki należy zapewnić optymalne wykorzystanie drewna zgodnie z zasadą wykorzystania kaskadowego. Oznacza to, że drewno powinno być w jak największym stopniu wykorzystywane do produkcji materiałów i produktów trwałych. Należy zwiększyć obecny niski udział drewna jako materiału budowlanego w rynku, zastępując nim materiały energochłonne i oparte na paliwach kopalnych. Aby rozwinąć ten sektor na większą skalę, konieczne będą dalsze badania naukowe i innowacje w zakresie trwałych i bezpiecznych materiałów budowlanych na bazie drewna. Dotyczy to również drewna wykorzystywanego do budowy budynków, które będą odgrywać rolę w inicjatywie nowy europejski Bauhaus.

1.10. Strategia UE dla sektora włókienniczego¹⁰

Strategia ta zmieni sposób, w jaki produkujemy, używamy i ponownie wykorzystujemy wyroby włókiennicze. Młodsze pokolenia będą odgrywać szczególną rolę w łączeniu pokoleń, przeformułowaniu naszych wyrobów włókienniczych oraz wspieraniu innowacji i przedsiębiorczości. Zachęty obejmować będą wspieranie nowych modeli biznesowych na rzecz trwałości, możliwości naprawy i dzielenia się, opracowywania innowacyjnych materiałów, odzyskiwania materiałów do produkcji mebli lub materiałów budowlanych zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i zasadami nowego europejskiego Bauhausu, projektami demonstracyjnymi i projektami na rzecz podnoszenia świadomości finansowanymi w ramach unijnych programów, takich jak LIFE i „Horyzont Europa”.

1.11. Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności¹¹

Mieszkańcy UE są poważnie zaniepokojeni szkodliwymi chemikaliami i związanymi z nimi konsekwencjami dla zdrowia i środowiska. Materiały i produkty stosowane w budownictwie do wystroju wnętrz i elementów zewnętrznych, wyroby włókiennicze, mobilność niskoemisyjna, baterie, turbiny wiatrowe, odnawialne źródła energii i produkty konsumpcyjne zawierają wiele

⁸ https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12674-Lasy-nowa-strategia-UE_pl

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12822-EU-strategy-for-sustainable-textiles_pl

¹¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/chemicals-strategy_en

różnych chemikaliów, a wiele z nich jest szkodliwych dla zdrowia i może wpływać na jakość życia. Działania w ramach strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności ukierunkowane na stworzenie nietoksycznego środowiska mają na celu lepszą ochronę obywateli i środowiska oraz promowanie bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów już na etapie projektowania poprzez opracowanie odpowiednich kryteriów wspierających zieloną transformację, zapewniając tym samym, aby przyszłe budynki, infrastruktury i inne produkty były bezpieczniejsze, przyczyniając się do zrównoważonej przyszłości i zmniejszając ogólny ślad środowiskowy.

1.12. Unijna strategia dotycząca biogospodarki¹²

W ramach strategii dotyczącej biogospodarki poszukuje się nowych sposobów produkcji i konsumpcji zasobów przy jednoczesnym poszanowaniu ograniczeń planety i odejściu od gospodarki linearnej opartej na szerokim wykorzystaniu zasobów kopalnych i surowców mineralnych. Odnawialne materiały pochodzenia biologicznego i ekologiczne środowiska mogą przyczynić się do: 1) osiągnięcia celów w zakresie neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla, obiegu zamkniętego i zrównoważonego rozwoju; 2) tworzenia miejsc pracy i źródeł utrzymania, w szczególności na obszarach wiejskich oraz 3) podniesienia jakości życia ludzi (np. jeżeli chodzi o materiały budowlane, drewno uważa się za estetyczne, redukujące stres i posiadające dobre właściwości akustyczne).

1.13. Europejski Pakt na rzecz Klimatu¹³

Nowy europejski Bauhaus jest ściśle związany z Europejskim Paktem na rzecz Klimatu – ogólnounijną inicjatywą zachęcającą obywateli, społeczności i organizacje do udziału w działaniach na rzecz klimatu i budowania bardziej ekologicznej Europy. Pakt inspirowanie do składania zobowiązań, mierzenia postępów i ułatwiania dyskusji między poszczególnymi podmiotami uczestniczącymi w łańcuchu dostaw prowadzącym do renowacji. W jego ramach współtworzone będą rozwiązania we współpracy z obywatelami za pośrednictwem programu „Horyzont Europa” oraz opracowywane pomysły, które mogą przyczynić się do wdrażania nowego europejskiego Bauhausu. Europejski Pakt na rzecz Klimatu ma już ponad 500 ambasadorów¹⁴, którzy przyspieszą działania w dziedzinie klimatu, a tym samym wniosą wkład w niektóre obszary podkreślane przez nowy europejski Bauhaus.

1.14. Kompleksowa strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności¹⁵

W kompleksowej strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności określono plan działania dla systemu transportowego UE, który ma doprowadzić do transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz zwiększyć odporność na przyszłe kryzysy. Strategia ta przyczynia się do budowy nowego europejskiego Bauhausu, czyniąc transport kluczowym czynnikiem zapewniającym interakcje społeczne oraz zbliżając ludzi i regiony w Europie. Oferuje również rozwiązania, dzięki którym transport i mobilność będą bardziej zrównoważone, co przyczyni się do uczynienia naszych miast zdrowszym miejscem do życia. Jej celem jest również zwiększenie dostępności

¹² https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/bioeconomy/bioeconomy-strategy_en

¹³ https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/pact_pl

¹⁴ https://europa.eu/climate-pact/ambassadors/meet-our-ambassadors_pl

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>

i przystępności cenowej mobilności dla wszystkich, w tym osób o ograniczonej możliwości poruszania się, zgodnie z zasadą włączenia społecznego określoną w nowym europejskim Bauhausie.

2. Polityki terytorialne

2.1. Polityka spójności

Polityka spójności stanowi kluczowy instrument wspierający zieloną i sprawiedliwą transformację w miastach i regionach Europy, przyczyniając się w ten sposób do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu i fali renowacji. Ponieważ polityka spójności funkcjonuje w ramach zarządzania dzielonego, oferuje ona istotny potencjał i możliwość zakorzenienia nowego europejskiego Bauhausu w ekosystemach rozwoju miejskiego i regionalnego oraz dalsze poparcie ze strony władz krajowych, regionalnych i lokalnych. Zintegrowany rozwój terytorialny wspierany przez politykę spójności i specjalne instrumenty umożliwi krajowym, regionalnym i lokalnym zainteresowanym stronom stosowanie zasad nowego europejskiego Bauhausu do inwestycji w sposób uwzględniający kwestie terytorialne. Ponadto polityka spójności stanowi wyjątkową okazję do tworzenia nowych rozwiązań w ramach współpracy transgranicznej i transnarodowej.

Wsparcie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich przez obowiązkowe przeznaczenie na obszary miejskie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (8 % całkowitego przydziału krajowego) oraz Europejska inicjatywa miejska (400 mln EUR) stwarza możliwości sprostania złożonym wyzwaniom miejskim, które wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań politycznych w zakresie zielonej transformacji zgodnie z zasadami nowego europejskiego Bauhausu poprzez promowanie zintegrowanego podejścia, zapewniającego włączenie społeczne, ukierunkowanego na konkretny obszar oraz zaangażowanie lokalnych zainteresowanych stron.

Ponadto oczekuje się, że w latach 2021–2027 w projekty związane z klimatem i środowiskiem zostanie zainwestowane ponad 100 mld EUR w ramach polityki spójności. Co więcej, posłuży ona do finansowania badań nad zazielenianiem gospodarki. Jeżeli chodzi o inwestycje w budynki, w ramach polityki spójności możliwe jest wspieranie projektów ukierunkowanych na budynki publiczne, budynki wielorodzinne oraz mieszkania socjalne. Polityka spójności może również pomóc regionom w pobudzaniu badań, rozwoju i innowacji w sektorze remontowo-budowlanym oraz wspierać opracowywanie nowych materiałów i rozwiązań w zakresie przystępnych cenowo i trwałych renowacji.

2.2. Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE

W komunikacie Komisji w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE określono główne wyzwania, przed którymi stoją obszary wiejskie, oraz zwrócono uwagę na dostępne możliwości.

Celem wizji jest sprostanie tym wyzwaniom poprzez wykorzystanie pojawiających się możliwości wynikających z zielonej transformacji i transformacji cyfrowej zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju społecznego oraz wniosków wyciągniętych z pandemii COVID-19, a także poprzez określenie środków służących poprawie jakości życia na obszarach wiejskich, osiągnięciu zrównoważonego rozwoju terytorialnego i pobudzeniu wzrostu gospodarczego. Opierając się na prognozach i szerokich konsultacjach z obywatelami i innymi podmiotami na obszarach wiejskich, w ramach wizji zaproponowano pakt na rzecz obszarów wiejskich i plan

działania na rzecz obszarów wiejskich, które mają sprawić, że staną się one silniejsze, lepiej skomunikowane, odporne i zamożne; wezwano w niej wszystkie fundusze do współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Wśród proponowanych działań inicjatywa przewodnia dotycząca wsparcia dla gmin wiejskich w zakresie transformacji energetycznej i przeciwdziałania zmianie klimatu obejmuje działania mające na celu poprawę jakości mieszkań i innych budynków na obszarach wiejskich oraz służy promowaniu wykorzystania funduszy strukturalnych do finansowania fali renowacji, łącząc się w szczególności z inicjatywą nowy europejski Bauhaus.

3. Sektor kultury i sektor kreatywny

3.1. Nowy europejski program na rzecz kultury¹⁶

Jedną z zasad przewodnich Nowego europejskiego programu na rzecz kultury i planu prac Rady w dziedzinie kultury na lata 2019–2022 jest wkład kultury w zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy. Kwestia ta jest omawiana w kilku bieżących grupach eksperckich państw członkowskich koordynowanych przez Komisję (ds. wysokiej jakości architektury, dziedzictwa kulturowego i zmiany klimatu oraz kulturowego wymiaru zrównoważonego rozwoju), podczas gdy inne grupy zajmują się szerszym ekosystemem (warunki pracy artystów, równość płci itp.). Ponadto Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) utworzy wspólnotę wiedzy i innowacji zajmującą się konkretnie dziedziną sektorów i przemysłów kultury i kreatywnych (CCSI). Innym strategicznym celem programu jest wykorzystanie potencjału kultury i różnorodności kulturowej na rzecz spójności społecznej i dobrostanu społecznego. Program przyczynia się tym samym do realizacji celów i trzech wymiarów nowego europejskiego Bauhausu.

3.2. Europejskie ramy działania w zakresie dziedzictwa kulturowego¹⁷

W europejskich ramach, będących spuścizną Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, podkreślono – poprzez 60 działań – potencjał dziedzictwa kulturowego do wzmocnienia kapitału społecznego, pobudzenia wzrostu gospodarczego oraz zapewnienia zrównoważenia środowiskowego. Dziedzictwo kulturowe i budynki historyczne, będące odrębną częścią naszego (zbudowanego) środowiska, mogą pomóc w osiągnięciu celów nowego europejskiego Bauhausu, jakimi jest zapewniający włączenie społeczne, piękny i zrównoważony rozwój.

4. Wymiar społeczny

4.1. Strategie na rzecz Unii równości

Komisja Europejska angażuje się w urzeczywistnienie Unii równości. W specjalnych strategiach¹⁸ określono mechanizmy i działania mające na celu stworzenie warunków do życia i rozwoju

¹⁶ [EUR-Lex – 52018DC0267 – PL – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁷ [Europejskie ramy działania w zakresie dziedzictwa kulturowego – Urząd Publikacji Unii Europejskiej \(europa.eu\)](#)

¹⁸ Strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025, plan działania UE w zakresie przeciwdziałania rasizmowi na lata 2020–2025, unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów na lata 2020–2030, strategia na rzecz równości osób LGBTIQ oraz strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030.

wszystkim bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Oprócz ukierunkowanych działań kluczowe znaczenie dla urzeczywistnienia Unii równości będzie miało szersze uwzględnianie równości i dostępności we wszystkich odpowiednich politykach UE, prawodawstwie i programach finansowania, w tym w nowym europejskim Bauhausie.

W strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030¹⁹ podkreślono, że dostępność środowiska zbudowanego i wirtualnego jest warunkiem wstępnym umożliwiającym osobom z niepełnosprawnością samodzielne życie i pełne uczestnictwo we wszystkich aspektach życia. Dostępność jest również kluczowym elementem zrównoważonego budownictwa, dzięki któremu jest ono bardziej społecznie dostępne, nadające się do zamieszkania przez bardziej zróżnicowane grupy społeczne, trwalsze, lepiej dostosowane do zmieniających się potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Dla nowego europejskiego Bauhausu istotny jest również cel określony w unijnych ramach strategicznych na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów, polegający na zwiększeniu do 2030 r. skutecznego, równego dostępu do odpowiedniego wolnego od segregacji mieszkalnictwa i podstawowych usług.

4.2. Europejski filar praw socjalnych²⁰

W planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych Komisja wyznaczyła ambitny cel polegający na zmniejszeniu do 2030 r. liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE o co najmniej 15 mln, spośród których co najmniej 5 mln powinny stanowić dzieci. Nowy europejski Bauhaus przyczyni się do wspierania włączenia społecznego poprzez promowanie zasad dostępności, nie tylko fizycznej, ale także dostępności informacji i procesów decyzyjnych. Szczególna uwaga zostanie również poświęcona działaniom związanym z przystępnością cenową. Obie inicjatywy są zatem ściśle ze sobą powiązane.

4.3. Strategia UE na rzecz praw dziecka²¹ i europejskiej gwarancji dla dzieci²²,

Zwalczanie ubóstwa dzieci oraz promowanie zapewniających włączenie społeczne i przyjaznych dzieciom społeczeństw, systemów opieki zdrowotnej i edukacji to kluczowe elementy strategii UE na rzecz praw dziecka, podobnie jak nowego europejskiego Bauhausu. W strategii zapewniono, by każde dziecko miało prawo do odpowiedniego poziomu życia od najwcześniejszego etapu życia i podkreślono, że dzieci z rodzin o niskich dochodach są bardziej narażone na ryzyko poważnej deprivacji mieszkaniowej lub przeludnienia oraz ryzyko bezdomności. W zaleceniu Rady ustanawiającym europejską gwarancję dla dzieci wezwano państwa członkowskie do zagwarantowania skutecznego dostępu do odpowiednich warunków mieszkaniowych (jak również do szeregu innych kluczowych usług, z których część powinna być bezpłatna dla wszystkich dzieci zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym). Krajowe plany działania dotyczące sposobu wdrożenia europejskiej gwarancji dla dzieci powinny obejmować okres do 2030 r. i powinny być połączone z planami mającymi na celu przekształcenia terytorialne w ramach Zielonego Ładu.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes>

²⁰ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights_pl

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0142>

²² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.223.01.0014.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2021%3A223%3ATOC

5. Edukacja i umiejętności

5.1. Europejski obszar edukacji

Celem koalicji na rzecz edukacji dla klimatu²³ jest współtworzenie partycypacyjnej społeczności edukacyjnej, aby wspierać zmiany niezbędne do stworzenia społeczeństwa neutralnego dla klimatu. Koalicja na rzecz edukacji dla klimatu może za pośrednictwem swojej platformy internetowej, a także dzięki interakcjom w ramach społeczności, stać się gospodarzem rozmów i podejmować wyzwania dotyczące partycypacji („zobowiązania”) w związku z priorytetami nowego europejskiego Bauhausu. Konkretnie, koalicja na rzecz edukacji dla klimatu może zachęcać do działań promujących wzajemne inspirowanie się ekologicznych szkół, w kwestiach obiektów fizycznych i wszystkich innych elementów środowiska edukacyjnego (innowacyjne metody pedagogiczne, uczenie się oparte na projektach, zespoły nauczycieli podejmujące różne tematy itp.).

Inicjatywa dotycząca europejskich szkół wyższych²⁴ może wnieść wkład w nowy europejski Bauhaus, zachęcając studentów z różnych dyscyplin i krajów do współpracy z architektami, artystami, inżynierami i projektantami w celu urzeczywistnienia zrównowagi. Będą one również promować podejście obejmujące całą instytucję, w którym zrównoważony rozwój jest zakorzeniony we wszystkich działaniach zgodnie z założeniami nowego europejskiego Bauhausu.

5.2. Edukacja na rzecz zrównoważenia środowiskowego

Przedstawienie wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie edukacji na rzecz zrównoważenia środowiskowego zaplanowano na koniec 2021 r. Jego celem jest wspieranie włączania zielonej transformacji i zrównoważonego rozwoju do wszystkich faz i etapów kształcenia i szkolenia, w tym w szkołach oraz instytucjach szkolnictwa wyższego i szkolenia zawodowego.

Program Erasmus+ zapewnia różne sposoby wspierania działań szkół i instytucji szkolnictwa wyższego w zakresie edukacji na rzecz zrównoważenia środowiskowego, w tym wspieranie podejścia całych instytucji do zrównoważonego rozwoju, a także kreatywności i innowacji zgodnie z nowym europejskim Bauhausem.

5.3. Europejski program na rzecz umiejętności na 2030 r.²⁵

Jednoczesny wpływ szybkiego rozwoju technologii, transformacji cyfrowej, zmiany klimatu, tendencji demograficznych oraz powstawania nowych form pracy wymaga innowacyjnych pomysłów, dzięki którym sektor kształcenia i szkolenia zawodowego nie tylko dostosuje się do zmian, lecz także będzie te zmiany pobudzać i nadawać im kierunek. Europejski program na rzecz umiejętności będzie miał zasadnicze znaczenie dla realizacji nowego europejskiego Bauhausu, ponieważ jego celem jest poprawa znaczenia umiejętności w UE, aby wzmocnić trwałą konkurencyjność, zapewnić sprawiedliwość społeczną i zwiększyć odporność, a także określić prawo do wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie zapewniającego włączenie społeczne. Jest on zatem ściśle powiązany z Europejskim Zielonym Ładem, nową europejską strategią cyfrową, a także nową strategią przemysłową i strategią MŚP, ponieważ

²³ <https://education-for-climate.ec.europa.eu/en>

²⁴ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_pl

²⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

umiejętności mają zasadnicze znaczenie dla realizacji tych inicjatyw. Co więcej, obejmuje również wsparcie na rzecz wniosku w sprawie zalecenia Rady pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży”.

6. Cyfrowa dekada

6.1. Cyfrowy kompas na 2030 r.²⁶

Opierając się na strategii „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy”, w której określono program reform politycznych, wraz z aktem w sprawie zarządzania danymi, aktem o usługach cyfrowych, aktem o rynkach cyfrowych, aktem o sztucznej inteligencji oraz strategią cyberbezpieczeństwa, cyfrowa dekada Europy ma na celu konkretną realizację ambicji UE w zakresie cyfryzacji na 2030 r. – suwerenności cyfrowej w otwartym i wzajemnie połączonym świecie oraz prowadzenie polityki cyfrowej, która umożliwi obywatelom i przedsiębiorstwom korzystanie z zorientowanej na człowieka, zrównoważonej i bardziej dostatniej przyszłości cyfrowej. Określone cele dotyczące przyspieszenia udostępniania przekrojowych technologii i usług cyfrowych (umiejętności, łączność, transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i usług publicznych) przyczynią się do sprostania wyzwaniom zidentyfikowanym w ramach nowego europejskiego Bauhausu (konektywność, przepaść cyfrowa, łączenie poziomów lokalnych i globalnych). Mobilizacja i wzmocnienie europejskich ośrodków innowacji cyfrowych stanowi kluczowy cel cyfrowej dekady. Oczekuje się, że niektóre z 200 ośrodków należących do sieci skoncentrują się również na sektorze budowlanym lub sektorze kreatywnym lub artystycznym. Zostaną one zmobilizowanego w kontekście nowego europejskiego Bauhausu w celu opracowania zrównoważonych, sprzyjających włączeniu społecznemu, rzeczywistych i wirtualnych środowisk i doświadczeń.

6.2. Program „Cyfrowa Europa”

Nowo utworzony program „Cyfrowa Europa” zapewni finansowanie strategiczne w celu przyspieszenia ożywienia gospodarczego i kształtowania transformacji cyfrowej europejskiego społeczeństwa i gospodarki, zwłaszcza poprzez rozwój i szerokie wykorzystanie technologii cyfrowych.

W szczególności program „Cyfrowa Europa” będzie wspierał podejścia partycypacyjne i wdrażanie infrastruktury wspierającej inteligentne społeczności, co przyczyni się do realizacji nowego europejskiego Bauhausu. Wspieranie lokalnych cyfrowych bliźniaków może sprzyjać partycypacyjnemu planowaniu urbanistycznemu na rzecz bardziej ekologicznego i zrównoważonego środowiska życia. Program „Cyfrowa Europa” będzie również wspierał szereg ośrodków badawczych i doświadczalnych w dziedzinie sztucznej inteligencji, które będą sprzyjać innowacjom m.in. w dziedzinie zdrowia i inteligentnych społeczności.

Szereg inicjatyw cyfrowych w ramach programu „Kreatywna Europa”, Europeana lub S+T+ARTS pomoże w budowaniu mostów między cyfrowymi innowatorami a „realizatorami” (artystami, zarządcami miast i deweloperami, sektorem zdrowia), co przyczyni się do sukcesu nowego europejskiego Bauhausu.

²⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_pl

6.3. Akt w sprawie zarządzania danymi

W listopadzie 2020 r. Komisja zaproponowała akt w sprawie zarządzania danymi, który określa ramy udostępniania danych i zarządzania przestrzeniami danych. Zapewni to ramy prawne umożliwiające gromadzenie większej ilości danych, opieranie się na nich i ich wykorzystywanie do tworzenia budynków przyszłości w sposób bardziej przyjazny dla środowiska, które będą miały najmniejszy lub zerowy ślad węglowy.

6.4. Pakiet dotyczący sztucznej inteligencji

Przyjmując w kwietniu 2021 r. pakiet dotyczący sztucznej inteligencji, Komisja stworzyła podstawy dla pierwszych ram prawnych dotyczących sztucznej inteligencji w UE, a także uruchomiła skoordynowany plan z państwami członkowskimi. Celem pakietu jest zagwarantowanie bezpieczeństwa i praw podstawowych obywatelom i przedsiębiorstwom, przy jednoczesnym wzmocnieniu upowszechnienia AI, inwestycji i innowacji w całej UE. Wykorzystanie sztucznej inteligencji będzie kluczowym elementem nowych modeli biznesowych rozwijanych w ramach nowego europejskiego Bauhausu, oraz źródłem innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w zakresie zindywidualizowanego podejścia, przy jednoczesnym zachowaniu optymalnej równowagi zarówno z estetyką, jak i w pracy z przyrodą i powrotem do natury.

7. Badania naukowe i innowacje

7.1. Program „Horyzont Europa”²⁷

Program „Horyzont Europa” będzie wspierał zieloną transformację Europy w oparciu o konkurencyjne europejskie przemysłowe i usługowe łańcuchy wartości. Taka transformacja wymaga znacznych starań w zakresie interdyscyplinarnych badań naukowych i innowacji w dziedzinie czystych technologii i przemian społecznych, czyli działań wspieranych w ramach inicjatywy nowy europejski Bauhaus. Badania naukowe i innowacje określą tempo tej transformacji, co bezpośrednio wpłynie na skutki i dodatkowe korzyści, takie jak lepsza jakość powietrza, wzrost zatrudnienia, włączenie społeczne, zrównoważone gospodarowanie zasobami i zmniejszenie zależności od paliw kopalnych. Wszystkie te środki przyniosą korzyści społeczeństwu i obywatelom dzięki rozwiązaniom, które pozwolą sprostać aktualnym wyzwaniom. Współpraca i kreatywność – zwłaszcza w wymiarze naukowym, społecznym i technologicznym – to podstawa pokoju i dobrobytu dla wszystkich. Badania naukowe i innowacje mogą również odgrywać rolę w upowszechnianiu nowego europejskiego Bauhausu poza UE poprzez globalne podejście do badań naukowych i innowacji²⁸, np. dzięki wymianie informacji na temat norm, najlepszych praktyk i nowych pomysłów.

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT), poprzez swoje wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI), realizuje działania łączące trójkąt wiedzy obejmujący edukację, badania naukowe i innowacje w celu realizacji założeń nowego europejskiego Bauhausu. Poprzez model interwencji ukierunkowany na konkretne obszary oraz ekosystem ponad 2 000 partnerów w całej Unii EIT angażuje obywateli i zwiększa świadomość na temat nowego europejskiego Bauhausu, wspiera

²⁷<https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/3c6ffd74-8ac3-11eb-b85c-01aa75ed71a1>

²⁸ https://ec.europa.eu/info/files/communication-global-approach-research-and-innovation_en

nowe pomysły na biznes uwzględniające zasady nowego europejskiego Bauhausu i przyspiesza rozwój nowych przedsiębiorstw w ramach nowego europejskiego Bauhausu.

7.2. Misje w programie „Horyzont Europa”²⁹:

Aby wspierać ambitne, śmiałe, długoterminowe badania naukowe i innowacje, w ramach programu „Horyzont Europa” zaproponowano pięć misji. Są to: 1) 100 miast neutralnych dla klimatu do 2030 r. – dla obywateli, dzięki obywatelom; 2) Europa odporna na zmianę klimatu: przygotowanie Europy na zakłócenia klimatu i przyspieszenie transformacji w kierunku odpornej na zmianę klimatu i sprawiedliwej Europy do 2030 r.; 3) dbanie o glebę to dbanie o życie; 4) misja Starfish 2030: odbudujemy nasze oceany i zasoby wodne oraz 5) pokonać raka: misja możliwa do zrealizowania. Misje te mają na celu wytwarzanie europejskich dóbr publicznych na wielką skalę w celu rozwiązania najważniejszych wyzwań systemowych. Podobnie jak w przypadku inicjatywy nowy europejski Bauhaus misje te służą inspirowaniu społeczeństwa i pobudzaniu wyobraźni ludzi, angażowaniu obywateli oraz zainteresowanych stron i współtworzeniu z nimi, a także opracowywaniu pomysłów, prototypów, produktów i rozwiązań służących dwojakiej transformacji. Oprócz uruchomienia sztandarowych projektów demonstracyjnych w ramach nowego europejskiego Bauhausu misje dotyczące miast i przystosowania się do zmiany klimatu wykazują duże szanse na rozwój dalszych synergii z nowym europejskim Bauhausem. W ramach misji dotyczącej miast zostanie zainicjowane specjalne działanie mające na celu włączenie zasad i wartości nowego europejskiego Bauhausu do opracowywania umów w sprawie miast neutralnych dla klimatu.

8. Wymiar przemysłowy i przedsiębiorczości

8.1. Nowa europejska strategia przemysłowa³⁰

Przemysł i przedsiębiorstwa odgrywają istotną rolę w zapewnianiu infrastruktury, produktów i usług, które umożliwiają i wspierają realizację założeń nowego europejskiego Bauhausu w całej Europie i poza nią.

W maju 2021 r. Komisja Europejska zaktualizowała swoją strategię przemysłową w celu zapewnienia, by nasze ambicje w zakresie przemysłu uwzględniały nowe okoliczności po kryzysie wywołanym COVID-19, a jednocześnie zadbała o to, by przemysł europejski mógł odgrywać wiodącą rolę w przechodzeniu na zieloną, cyfrową i odporną gospodarkę. Ścieżki transformacji dla 14 zidentyfikowanych ekosystemów będą miały kluczowe znaczenie dla osiągnięcia tego celu. Ekosystem budowlany uznano za priorytetowy pod względem realizacji wspomnianej transformacji, której podstawę będzie stanowić plan działania opracowany wspólnie z zainteresowanymi stronami i różnymi sektorami Komisji w ramach Forum Wysokiego Szczebla ds. Budownictwa.

Ścieżka transformacji ekosystemu budowlanego ma znaczenie dla nowego europejskiego Bauhausu, ponieważ uwzględnia kwestię zrównoważoności, aby pomóc lepiej chronić ludzi i środowisko poprzez wspieranie innowacji, zapewnianie ludziom lepszych kwalifikacji oraz opracowywanie bezpiecznych i zrównoważonych rozwiązań alternatywnych lub zapewnianie

²⁹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/missions-horizon-europe_en

³⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0102&from=EN>

zrównoważonego rozwoju wyrobów budowlanych oraz poprawę efektywności energetycznej i efektywności ekologicznej aktywów budowlanych. Oprócz budownictwa również ekosystemy przemysłowe, takie jak „usługi lokalne, gospodarka społeczna i bezpieczeństwo cywilne”, „sektor kultury i sektor kreatywny”, „turystyka” lub „włókiennictwo”, zidentyfikowane w ramach strategii przemysłowej, są szczególnie istotne dla nowego europejskiego Bauhausu. Dwojaka transformacja w tych ekosystemach, wspierana w ramach przyszłych ścieżek transformacji, może w znacznym stopniu przyczynić się do promowania wartości nowego europejskiego Bauhausu w sposób konkretny oraz w różnych łańcuchach wartości.